ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 12 (499) | Субота, 10 красавіка 1982 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

ВАХТА МІРУ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

У падраздзяленнях універсітэта, на яго кафедрах, у студэнцкіх групах у рамках дзён вахты міру праводзіцца збор сродкаў у Фонд міру. Калектыў эканамічнага факультэта — выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты — ужо завяршылі збор сродкаў у Фонд міру. Арганізатарам гэтай справы на факультэце была выкладчыца Г. М. Коўзік, дзякуючы якой кампанія прайшла хутка і дакладна. Сабрана больш тысячы рублёў.

Заканчваецца збор сродкаў на гісторыка-філалагічным факультэце. Многа ўвагі ўдзяляе гэтаму асістэнт кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі У. У. Багамольнікаў. Тут сабрана ўжо 770 рублёў.

Актыўна адгукнуліся на ўдзел у чарговым мерапрыемстве вахты міру супрацоўнікі кафедры палітэканоміі, навуковага камунізму, гісторыі КПСС, педагогікі і псіхалогіі, оптыкі, факультэта фізічнага выхавання, навукова-даследчага і вучэбнага аддзелаў, канцылярыі, бухгалтэрыі, аддзела кадраў універсітэта.

Ю. ЛІХУТА,
старшыня універсітэцкай камісіі садзейнічання Фонду міру.

ПАЭМА ПРА КАМУНІСТА

Кніга Генеральнага сакратара ЦК КПСС таварыша Л. І. Брэжнева «Успаміны» адразу пасля свайго выхаду ў свет стала настольнай для самага шырокага кола чытачоў. Людзі старэйшага пакалення ўбачылі ў ёй і ацанілі дакументальную дакладнасць адлюстравання часоў сваёй маладосці, часоў пабудовы сацыялістычнага грамадства ў нашай краіне. Прычым, пачынаць усякую справу вельмі цяжка. Тут для поспеху патрэбна не проста жаданне, патрэбен энтузіязм, нават самаахвяраванне. Моладзь у гэтай кнізе вабяць прыклады гераічнага ў будзённым. Вось і ў нашым універсітэце «Успаміны» не проста прачыталі. іх рашылі абмеркаваць, пагаварыць аб усім, што кранула.

Нядаўна такое абмеркаванне прайшло на біялагічным факультэце. Яно было арганізавана сумесна выкладчыкамі факультэта, супрацоўнікамі універсітэцкай бібліятэкі і кнігарні № 19. Агульныя намаганні далі свой плён, таму што кожны ўнёс сваю працу: выкладчыкі і студэнты падрыхтавалі грунтоўныя даклады па асноўных тэмах, узнятых у кнізе таварыша Л. І. Брэжнева «Успаміны»; супрацоўніца бібліятэкі Н. П. Кашпай выступіла з інфармацыяй аб укладзе бібліятэкараў у прапаганду кнігі; прадаўцы кнігарні № 19 Н. А. Бетанава і Е. І. Грабцэвіч падрыхтавалі бібліяграфічны агляд кніг таварыша Л. І. Брэжнева і кніг, якія прысвячаюцца яго асабістаму жыццёваму шляху.

Дзякуючы гэтаму абмеркаванне стала не проста поўным і цікавым, а абдымным і бачным.

Адкрыла канферэнцыю выкладчыца кафедры філасофіі Тамара Трафімаўна Галеева. Яна прадаставіла слова дацэнту кафедры гісторыі КПСС І. А. Ільіных. Іван Апанасавіч узнагароджаны ганаровым знакам «50 год знаходжання ў КПСС». У той час, аб якім піша ў сваёй кнізе Л. І. Брэжнеў, І. А. Ільіных быў на важных участках будаўніцтва новага грамадства. Як ён падкрэслівае, у кнізе дакладна і любоўна перададзены парыў, які ахапіў у той час усю краіну ад вялікіх індустрыяльных цэнтраў да ўскраін. Гэта гісторыя рабочага класа. Неадрыўна ад яе, у злітнасці з ёю можна прасачыць фарміраванне і станаўленне самога Леаніда Ільіча Брэжнева. Адна з галоўных думак кнігі — спадчыннасць, пераемнасць пакаленняў.

Студэнтка Т. Дзянісава тэмай свайго выступлення выбрала біяграфію таварыша Л. І. Брэжнева. Па кнізе «Успаміны» можна прасачыць адзін з галоўных яе этапаў: выхаванне ў рабочай сям'і, у рабочым калектыве, якія далі загартоўку на многія гады, сталі практычна пачаткам фарміравання таварыша Л. І. Брэжнева як паслядоўнага і непахіснага прадаўжальніка справы вялікага Леніна.

Студэнты С. Гронская, В. Данькіна, А. Кусянкоў у сваіх выступленнях гаварылі аб шматпланавасці і ўсеабдымнасці паказу жыцця ў кнізе «Успаміны»: аб значнасці народа ў сацыялістычным будаўніцтве, аб пераемнасці пакаленняў, аб ідэалагічнай барацьбе.

Кандыдат эканамічных навук Н. П. Пухава, падводзячы вынік сказанага, падкрэсліла, што кніга «Успаміны» выклікае жаданне зверыць свае справы і ўчынкі з тым жыццём, якое прайшоў Л. І. Брэжнеў.

Ёмiста і бачна паўстае перад намі вобраз аўтара кнігі, вобраз камуніста ленінскай школы, які прайшоў шлях ад простага рабочага да выдатнага палітычнага і дзяржаўнага дзеяча сучаснасці. Вобраз велізарнай чалавечай душэўнасці.

Так заканамерна змыкаюцца ў нашым жыцці часы — гераічныя часы, калі закладваліся асновы нашай дзяржавы, і гераічнае цяпер. Быццам бы з рук у рукі, пакаленні савецкіх людзей перадаюць эстафету гераічных спраў нашай Радзімы. І раскрываецца перад намі: за ўзятай вышынёй — новая вышыня нашага жыцця...

М. ШЫМАНОЎСКАЯ.

На здымках: ля выстаўкі твораў Генеральнага сакратара ЦК КПСС таварыша Л. І. Брэжнева; у зале ў час канферэнцыі.

Фота У. Чысціка.

З АГУЛЬНАУНІВЕРСІТЭЦКАГА ПАРТЫЙНАГА СХОДУ

ВЫРАШАЦЬ ПАСТАЎЛЕНЫЯ ЗАДАЧЫ

У нашай газеце паведамлялася ўжо аб праведзеным агульнауніверсітэцкім партыйным сходзе, на якім абмеркавана пытанне «Аб рабоце дэканата і партыйнага бюро эканамічнага факультэта па выкананню дырэктыў партыі і ўрада, рашэнняў калегій Мінвуза СССР і БССР, указанняў мясцовых партыйных і савецкіх органаў». Са змястоўным дакладам выступіў дэкан эканомфака **І. П. Трацэўскі.** Спачатку ён гаварыў аб тых задачах, якія неабходна вырашаць вышэйшай школе ў святле рашэнняў XXVI з'езда КПСС. Іх паспяховаму ажыццяўленню ў цяперашні час павінна садзейнічаць актыўная падрыхтоўка да 60-годдзя ўтварэння СССР.

За гады існавання эканамічнага факультэта, падкрэсліў дакладчык, на стацыянары падрыхтавана 1246 спецыялістаў з вышэйшай эканамічнай адукацыяй. Акрамя таго, 817 чалавек набылі яе па завочнай і 56 — па вячэрняй форме навучання. За гады бягучай пяцігодкі толькі на дзённым аддзяленні факультэта будзе падрыхтавана звыш 900 маладых спецыялістаў.

Далей дакладчык адзначыў, што на факультэце ідзе працэс не толькі колькаснага росту, але і якаснага ўдасканальвання падрыхтоўкі спецыялістаў. Партыйная і грамадскія арганізацыі, дэканат і кафедры эканомфака праводзяць вялікую работу па выкананню пастаноў партыі і ўрада «Аб далейшым развіцці вышэйшай школы і павышэнні якасці падрыхтоўкі спецыялістаў», «Аб паляпшэнні эканамічнай адукацыі працоўных», «Аб мерах па далейшаму ўдасканальванню вышэйшай адукацыі ў краіне», «Аб павышэнні эфектыўнасці навукова-даследчых работ у ВНУ», «Аб паляпшэнні планавання і ўзмацненні ўздзеяння гаспадарчага механізма на эфектыўнасць вытворчасці і якасці работы» і інш.

За апошні гады, гаварыў І. П. Трацэўскі, работа калектыву факультэта неаднаразова заслухоўвалася на Савеце універсітэта, пасяджэннях парткома, яго камісіі па кантралю вучэбна-выхаваўчага працэсу, на калегіі Мінвуза БССР. Такая ўвага да факультэта дазволіла ухіліць шэраг недахопаў, выйсці на новыя рубяжы ў розных напрамках шматграннага вузаўскага жыцця.

Эфектыўнасць і канчатковыя вынікі дзейнасці вузаўскіх калектываў вымяраюцца перш за ўсё працоўнымі дасягненнямі іх выпускнікоў. І дакладчык зазначыў, што на факультэт сістэматычна прыходзяць добрыя водгукі аб узроўні прафесійнай падрыхтоўкі выпушчаных эканамістаў. Многія з іх сталі кіраўнікамі эканамічных служб прадпрыемстваў і арганізацый, вылучаны на партыйную, камсамольскую і прафсаюзную работу. Трое выпускнікоў факультэта — **Л. Е. Аксёнава, В. А. Трухаў**, А. В. Сасноў — паспяхова абаранілі кандыдацкія дысертацыі. Многія з выпускнікоў цяпер займаюцца ў аспірантуры.

Заўсёды ў цэнтры ўвагі дэканата, партбюро, грамадскіх арганізацый факультэта, падкрэслівае І. П. Трацэўскі, знаходзіцца студэнт. Яго прафесіянальны рост, выхаванне, патрэбы і клопаты неаднаразова станавіліся прадметам дзелавой размовы на пасяджэннях дэканата і Савета факультэта, партбюро, прафбюро і камітэта ЛКСМБ, на групавых, курсавых і факультэцкіх сходах. нарадах куратараў і студэнцкага актыву.

У сваім дакладзе І. П. Трацэўскі значную ўвагу ўдзяліў падбору кадраў і ўмацаванню навуковага патэнцыялу факультэта, стварэнню ў калектыве здаровага творчага мікраклімату.

Для актывізацыі логіка-мысліцельскай дзейнасці студэнтаў на факультэце практыкуецца правядзенне лекцыйных заняткаў на аснове праблемнага навучання. У практыку вучэбнага працэсу ўкаранёна вырашэнне вытворчых сітуацый. Па курсах «Фінансы прамысловасці» і «Агульная тэорыя статыстыкі» распрацаваны, распаўсюджаны і выкарыстоўваюцца альбомы наглядных дапаможнікаў. Па курсу «Тэхнічнае нарміраванне працы» лабараторныя заняткі праводзяцца непасрэдна на рабочых месцах прамысловых прадпрыемстваў г. Гомеля. У практыку ўводзяцца элементы непарыўнай эканамічнай падрыхтоўкі студэнтаў, г. зн. працэс падрыхтоўкі будучага спецыяліста разглядаецца адначасова як вучэбны і навуковы. За кожным выкладчыкам, пачынаючы з першага курса, замацоўваецца 4—5 студэнтаў. Ён займаецца з імі навукова-даследчай і выхаваўчай работай на працягу ўсіх пяці гадоў вучобы.

Расказаўшы аб усіх апраўдаўшых сябе формах і метадах падрыхтоўкі і выхавання маладых спецыялістаў, І. П. Трацэўскі спыніўся і на маючых месца недахопах. На сённяшні дзень яшчэ не задавальняе ўзровень паспяховасці студэнтаў. Паступаючыя на факультэт абітурыенты маюць сярэдні бал атэстата не ніжэй 4,5. Даволі значная ўдзельная вага медалістаў і выдатнікаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Аднак па паспяховасці эканомфак на працягу многіх гадоў займае толькі 3—4 месцы.

Дакладчык справядліва крытыкаваў камуністаў **А. Ермакова, Е. Андрэеву, Л. Тубол**, якія не паказваюць прыклад у вучобе, у мінулай сесіі мелі нездавальняючыя адзнакі.

У дакладзе знайшлі шырокае асвятленне пытанні па ліквідацыі прабелаў, якія былі выяўлены на факультэце камісіямі Мінвуза БССР, па павышэнню ролі куратараў умацаванню матэрыяльна-тэхнічнай базы, пашырэнню і паглыбленню навуковых даследаванняў і інш.

Гаворачы аб арганізацыі ва універсітэце сацыялістычнага спаборніцтва, І. П. Трацэўскі зазначыў, што яно з'яўляецца магутным рычагом для паспяховага вырашэння ўсіх пастаўленых задач, дасягнення ўсё больш высокіх паказчыкаў па ўсіх напрамках вузаўскай дзейнасці. Разам з тым ён звярнуў увагу на неабходасць удасканальвання арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва ў ГДУ, большай яго галоснасці і аб'ектыўнасці пры падвядзенні вынікаў.

Дакладчык запэўніў камуністаў універсітэта, што партыйная арганізацыя эканамічнага факультэта, увесь калектыў выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў прыкладуць максімум намаганняў для паспяховага выканання рашэнняў XXVI з'езда КПСС, XXIX з'езда КПБ, іншых рашэнняў партыі і ўрада, мясцовых партыйных і савецкіх органаў, загадаў і пастаноў Мінвуза СССР і БССР.

Па абмяркоўваемаму на партыйным сходзе пытанню выступілі прарэктары: па навуковай рабоце — **М. В. Навучыцель**, па вучэбнай — **Л. А. Шамяткоў**, дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта **Т. І. Язэпава**, намеснік старшыні мясцкома **Ю. А. Кашын**, сакратары партбюро матэматычнага факультэта — **Л. Я. Палякоў**, геалагічнага — **Ж. А. Герасімава**, сакратар камітэта камсамола **С. У. Аўсеенка**, загадчык кафедры тэарэтычных асноў фізічнага выхавання **А. Ф. Семікоп**, студэнтка эканамічнага факультэта **Зінаіда Дзенісенка**. Была прынята адпаведная пастанова.

У рабоце агульнауніверсітэцкага партыйнага сходу прыняў удзел загадчык аддзела прапаганды і агітацыі Цэнтральнага райкома КПБ **А. Д. Курачэнка.**

Вескі з фізічнага факультэта

НА ТРАДЫЦЫЙНЫХ ДНЯХ

Вялікае ажыўленне панавала на фізічным факультэце з 2-га па 4 красавіка. Праходзілі традыцыйныя «Дні фізіка». Арганізацыйны камітэт папрацаваў з поўнай аддачай, каб свята факультэта прайшло на высокім узроўні, запамяталася і яго ўдзельнікам, і гасцям. Ініцыятыву, пошук, творчы падыход да справы праявілі арганізатары «Дзён фізіка» асістэнт кафедры оптыкі С. Г. Міцюрыч, студэнты Андрэй Быкаў, Юрый Гумейнікаў, Алена Збароўская, кіраўнік студэнцкага тэатра мініяцюр Сяргей Рудкоўскі, адказная за культурна-масавую работу на факультэце Ірына Самец. Вялікую дапамогу аказалі ім дэканат, партыйнае бюро факультэта.

Праграма традыцыйных дзён была насычанай і разнастайнай: студэнцкая навуковая канферэнцыя, тэатралізаванае прадстаўленне «Пасвячэнне першакурснікаў у студэнты», канцэрт мастацкай самадзейнасці, вечар гумару, спартыўныя спаборніцтвы паміж студэнтамі і выкладчыкамі. Была арганізавана выстаўка творчасці студэнтаў-фізікаў, на якой дэманстраваліся фотаздымкі, малюнкі, чаканкі, вязанне. Усім спадабаліся работы Мікалая Дзегцяра, Жаны Пашковай, Вольгі Багдановіч.

Арыгінальным было выступленне на традыцыйных днях удзельнікаў універсітэцкага вакальна-інструментальнага ансамбля «Радзімічы».

Запамятаецца ўдзельнікам свята гумарыстычная прэс-канферэнцыя выкладчыкаў і студэнтаў, спартыўныя спаборніцтвы па міні-футболу, у якіх пераможцамі сталі выкладчыкі.

Гасцям «Дзён фізіка» — студэнтам Калінінградскага, Гродзенскага і Тбіліскага універсітэтаў вельмі спадабалася свята маладосці і гумару.

У. СІДАРАЎ,
студэнт 4-га курса фізічнага факультэта.

ПРАЦОЎНАЯ ВАХТА ШЭФАЎ

Студэнты 4-га курса фізічнага факультэта ўзялі шэфства над школай - інтэрнатам № 3 г. Гомеля. Да дня нараджэння піянерскай арганізацыі імя У. І. Леніна яны вырашылі зрабіць падарунак сваім падшэфным — папоўніць фонды школьнай бібліятэкі новымі кнігамі, купіць наглядныя дапаможнікі і інш.

Каб сабраць грашовыя сродкі на падарункі, шэфы вырашылі правесці працоўную вахту. На працягу дзевяці дзён па распрацаванаму графіку прыходзілі студэнты перад заняткамі на гармалзавод. Яны распакоўвалі новую шклотару, сартыравалі яе. Усе работы працавалі старанна, з энтузіязмам. Наперадзе былі Святлана Шут, Ірына Андрусенка, Мікалай Мельнікаў, Андрэй Смолін, Фёдар Прохараў, Канстанцін Караулаў, Святлана і Тамара Хруль, Уладзімір Андрэеў, Таццяна Гулейка і інш.

(Наш кар.).

Думка камсорга

І ЭНЕРГІЯ, І ІНІЦЫЯТЫВА...

Мы часта чуем выраз: «актыўная жыццёвая пазіцыя». Што гэта такое, наогул? Адсутнасць раўнадушша, абыякавасці да ўсяго, што акружае нас у паўсядзённым жыцці? Малады чалавек, будучы спецыяліст, сам павінен выбіраць для сябе такую пазіцыю. І вінаваціць у пасіўнасці трэба толькі сябе.

Са словам «камсамол» звязана маладосць, творчасць, ініцыятыва, невычэрпная энергія. Мы гаворым прыгожымі словамі аб справах і подзвігах камсамольцаў мінулых гадоў. Чаму ж часам атрымліваецца так, што ў цяперашні час многія маладыя людзі не могуць знайсці сферы для прымянення сваіх сіл, здольнасцей? Няўжо яны павінны чакаць цікавых прапаноў, пачынанняў аднекуль зверху? А бывае і так: у студэнцкім асяроддзі ініцыятыва, якая зыходзіць ад актывістаў, натыкаецца на сцяну неразумення і абыякавасці астатніх камсамольцаў. Зразумела, усім хочацца, каб гады, праведзеныя ў сценах ВНУ, запамяталіся на ўсё жыццё як самыя цікавыя, насычаныя. Дык чаму ж не нам самім прыдумваць, тварыць, спрабаваць знаходзіць новыя формы работы? Толькі пры такой умове можна жыць сапраўды цікава і займаць актыўную жыццёвую пазіцыю.

Н. САМУІЛІК,
сакратар камсамольскага бюро 4-га курса фізічнага факультэта.

АД РЭДАКЦЫІ: хацелася б, каб па закранутаму камсоргам Наталляй Самуілік пытанню на старонках нашай газеты выказалі свае думкі і меркаванні камсамольскія актывісты універсітэта. Запрашаем іх да размовы.

ВЕДАЦЬ І ЛЮБІЦЬ СВОЙ КРАЙ

Вось ужо чацвёрты год працуе народны універсітэт прапаганды ведаў аб помніках гісторыі і культуры, які быў створаны на базе гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ. Рэктарам народнага універсітэта з'яўляецца ветэран Вялікай Айчыннай вайны, заслужаны настаўнік БССР П. А. Дуброўскі.

За параўнальна кароткі перыяд дасягнуты пэўныя поспехі. Іх у сваім дакладзе на з'ездзе Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры адзначыла старшыня праўлення таварыства, намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР Н. Л. Сняжкова. Чым жа тлумачацца гэтыя поспехі? У першую чаргу, якасцю і цікавасцю лекцый, саставам нашай лектарскай брыгады. Перад студэнтамі часта выступаюць Герой Савецкага Саюза В. П. Мухін, адказныя супрацоўнікі Гомельскага абласнога савета таварыства аховы помнікаў А. Ф. Скрабін і П. С. Стракалаў, навуковыя супрацоўнікі абласнога краязнаўчага музея І. А. Смыкоўскі, М. М. Агай, выкладчыкі ГДУ. Тэматыка лекцый разнастайная: ад старажытных археалагічных помнікаў да помнікаў баявой і працоўнай славы.

Другой вельмі важнай крыніцай нашых поспехаў з'яўляецца тая ўвага, якую аказваюць народнаму універсітэту дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ Т. І. Язэпава, сакратар факультэцкай партарганізацыі М. В. Гусева, загадчыца кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі З. М. Сарока, старшыня навукова-метадычнага савета пры абласным савеце таварыства аховы помнікаў Г. С. Еўдакіменка.

І тым не менш у рабоце народнага універсітэта існуюць цяжкасці. Нашы слухачы — студэнты. А, як вядома, атрыманне вышэйшай адукацыі ніколі не было лёгкай справай. Шмат часу ў студэнтаў забірае вучоба. Вельмі насычанае жыццё і пасля заняткаў: працуюць розныя гурткі мастацкай самадзейнасці, навуковыя гурткі, спартыўныя секцыі, арганізуюцца сустрэчы з цікавымі людзьмі і канцэрты. Актывісты многа ўвагі ўдзяляюць выкананню грамадскіх даручэнняў. Бываюць такія насычаныя тыдні, калі студэнтам вельмі няпроста выбраць час для заняткаў ва універсітэце прапаганды ведаў аб помніках.

Недастаткова ўмацавана матэрыяльна-тэхнічная база народнага універсітэта. Вельмі мала ў нас слайдаў, дыяфільмаў, апаратуры для іх дэманстрацыі, не хапае аўдыторый, дзе было б прадугледжана зацямненне.

Не так актыўна, як хацелася б, уключаюцца слухачы народнага універсітэта ў работу па падрыхтоўцы тэкстаў лекцый для будучых самастойных выступленняў перад насельніцтвам.

Але, думаецца, усе названыя цяжкасці паступова будуць пераадолены. Падставай для такой упэўненасці з'яўляецца зацікаўленасць і нашых слухачоў, і тых, хто прыходзіць у клубы, Дамы культуры паслухаць лекцыі. Магчыма, мэтазгодна падумаць ужо і аб арганізацыі народных універсітэтаў прапаганды ведаў аб помніках гісторыі і культуры на іншых факультэтах ГДУ. Веды аб гісторыі свайго краю патрэбны не толькі гісторыкам і філолагам, але і фізікам, матэматыкам, эканамістам, наогул усім незалежна ад спецыяльнасці. Усіх, каго зацікавіць работа нашага універсітэта, запрашаем наведваць яго заняткі.

У. БАГАМОЛЬНІКАЎ,
загадчык вучэбнай часткі народнага універсітэта прапаганды ведаў аб помніках гісторыі і культуры.
В. ЛУБАЧКІНА,
староста групы народнага універсітэта выпуска 1981 года.

ДА ЎВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Сярод студэнтаў універсітэта прапануецца правесці інфармацыі і гутаркі на тэмы:

І. ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ

1. У. І. Ленін — заснавальнік і кіраўнік савецкай шматнацыянальнай дзяржавы.

Матэрыял апублікаван у часопісе «Агитатор», № 5 за г. г.

2. Натхняючая праграма ўсенароднай барацьбы за выкананне рашэнняў XXVI з'езда КПСС.

У аснову палітінфармацый і гутарак пакласці вывады і рэкамендацыі, змешчаныя ў прамове таварыша Л. І. Брэжнева на XVII з'ездзе прафсаюзаў СССР (гл. газету «Правда», 17 сакавіка 1982 г.)

3. Дружба народаў СССР — магутная крыніца сілы і творчасці мас. (Аб брацкай узаемадапамозе савецкіх народаў, іх усебаковым супрацоўніцтве, якое забяспечвае дынамічнае развіццё эканомікі, навукі і культуры ўсіх саюзных рэспублік)

Матэрыял публікуе газета «Звязда», гл таксама перадавы артыкул газеты «Правда» за 15 сакавіка 1982 г.

4. Прымножым традыцыі вялікага пачыну (Аб патрыятычным імкненні працаўнікоў горада і вёскі азнаменаваць ленінскі камуністычны суботнік высокапрадукцыйнай працай)

Матэрыял публікуюць усе газеты

ІІ. ПЫТАННІ ЭКАНАМІЧНАГА ЖЫЦЦЯ

5. Новым формам брыгаднай арганізацыі і стымулявання праць — шырокую падтрымку (Аб укараненні на прадпрыемствах і будоўлях вопыту гаспадарча-разліковых брыгад, аб паўсюдным стварэнні неабходных умоў для іх паспяховай работы).

Матэрыял публікуе газета «Советская Белоруссия», гл. таксама перадавы артыкул у газеце «Правда», апублікаваны 23 сакавіка г. г.

ІІІ. ПЫТАННІ КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ

6. Ленінскі камсамол — школа патрыятычнага і інтэрнацыянальнага выхавання моладзі.

Рэкамендуецца выкарыстаць матэрыялы XXVII з'езда ЛКСМБ, апублікаваныя ў рэспубліканскіх газетах

IV. ПЫТАННІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ

7. Новыя прапановы таварыша Л. І. Брэжнева — яркае праяўленне намаганняў Савецкага Саюза па ліквідацыі пагрозы вайны і спыненню гонкі ўзбраенняў.

У аснову палітінфармацый і гутарак пакласці ацэнкі і вывады, змешчаныя ў прамовах таварыша Л. І. Брэжнева на XVII з'ездзе прафсаюзаў СССР, на ўрачыстым пасяджэнні ў Ташкенце.

8. Агрэсіўная палітыка блока НАТО на чале з ЗША — пагроза ўсеагульнаму міру.

Матэрыял публікуе газета «Звязда», гл таксама артыкул «Вялікая хлусня Вашынгтона» (заява Гэса Хола), апублікаваны ў «Правде» 23 сакавіка г. г.

9. Капіталізм без прыкрас: медыцына пад нажом бізнесу.

Матэрыял апублікаван у часопісе «Агитатор» № 4 за 1982 г.

Агляд насценнага друку

ТЭМЫ СУР'ЁЗНЫЯ, АКТУАЛЬНЫЯ

Знаёмства з сакавіцкім нумарам насценнай газеты «Веды — сіла» — органам дэканата, партыйнага і прафсаюзнай арганізацыі матэматычнага факультэта — выклікала ў мяне прыемнае здзіўленне. Хаця ў мастацкім афармленні газета яўна прайгравала, пытанні, узнятыя членамі рэдкалегіі насценкі, былі сур'ёзнымі, актуальнымі і падаваліся ў своеасаблівай і цікавай форме. Адчувалася, што рабяты, якія займаліся выпускам газеты, добра разумеюць і адчуваюць, чым жыве сённяшні студэнт, якія пытанні яго хвалююць.

У гэтым нумары намеціўся пэўны станоўчы зрух у насценным друку матэматычнага факультэта. Варта ўспомніць, што па выніках аглядаў-конкурсаў насценных газет, якія штогод праводзяцца ў нашым універсітэце да Дня друку, матфак займаў адно з апошніх месц. З гэтага зрабілі адпаведныя вывады ў партыйнай, камсамольскай арганізацыях факультэта і пачалі ўдзяляць насценнаму друку больш сур'ёзную ўвагу. У рэдакцыйную калегію падабралі зацікаўленых і актыўных студэнтаў, прычым, з малодшых курсаў. Рабілі гэта з той мэтай, каб рабяты займаліся даручанай справай на працягу вучобы ва універсітэце, набывалі вопыт.

Вялікую дапамогу рэдкалегіі аказвае сакратар партыйнага бюро факультэта Л. Я. Палякоў. І вынікі відавочныя: апошні нумар газеты чытаецца, як кажуць, на адным дыханні.

Вядзецца размова на актуальную тэму: «Група — цэнтр вучэбна-выхаваўчай работы на факультэце». Камсамольскія актывісты, студэнты выказваюць свае думкі і меркаванні па закранутаму членамі рэдкалегіі пытанню. У чатырнаццаці розных па характару і аб'ёму заметках студэнты расказваюць аб тым, што садзейнічае стварэнню таварыскіх узаемаадносін у студэнцкай групе, якую групу можна назваць сапраўдным калектывам. М. Кандраценка і Н. Краўцова — камсоргі груп М-11 і М-14 пішуць: «У нас у групе калектыў склаўся. Усталяваліся адносіны ўзаемадапамогі, узаемаразумення, прынцыповасці». Зусім жа супрацьлеглая думка ў Т. Дзяйкун, камсорга групы М-22: «У нас няма агульных інтарэсаў. Грамадскія даручэнні ёсць у многіх, але не ўсе добрасумленна іх выконваюць». Аналагічныя выказванні Л. Лімантавай (група М-43) і Н. Каньковай (М-31). «Склаўшымся наш калектыў назваць нельга. У камсамольцаў ёсць нейкі імпульс тармажэння...», «Калектыву ў нас няма, а што неабходна для таго, каб яго стварыць, мы не ведаем».

Адчуваецца, што пытанне стварэння студэнцкага калектыву не пакінула абыякавым камсамольскіх актывістаў факультэта. Абмен думкамі, які адбыўся на старонках насценнай газеты паміж камсамольскімі важакамі, дапаможа ім выбраць правільны напрамак у сваёй далейшай рабоце, каб жыццё студэнцкай групы стала сапраўды цікавым, памятным.

Закранута яшчэ адна важная праблема, якая хвалюе студэнтаў факультэта, у асноўным, старшакурснікаў. Ім хацелася б, каб на кафедрах, дзе праходзяць спецыялізацыю, яны атрымлівалі больш дакладнае ўяўленне аб сваёй будучай прафесіі.

Рэдакцыйная калегія насценнай газеты не паставіла кропку на размове па закранутых у апошнім яе нумары пытаннях. Яна запрасіла студэнтаў факультэта працягваць абмеркаванне праблем: як студэнту пазнаёміцца з яго будучай прафесіяй, што такое сапраўдны калектыў і як яго стварыць, як навучыцца вучыцца.

Члены рэдкалегіі газеты «Веды — сіла», якія добра разумеюць ролю насценнага друку, дапамогуць вырашыць многія пытанні і праблемы студэнцкага жыцця.

Т. ДУБЯК.

Аб лаўрэатах штогадовых навуковых чытанняў

ЗАЎСЁДЫ Ў ПОШУКУ

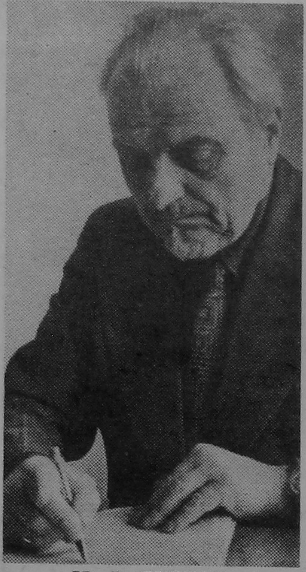

М. І. РУБЦОЎ

У. І. МІРОНЕНКА

І. В. МАКСІМЕЙ

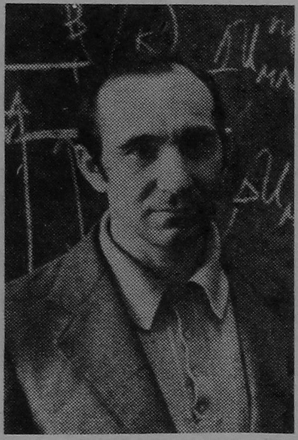

А. П. ПІНЧУК

С. С. ГІРГЕЛЬ

Дасягненні навукі і тэхнікі адыгрываюць рашаючую ролю ў павышэнні эфектыўнасці сацыялістычнай вытворчасці, пераводзе яе на шлях інтэнсіўнага развіцця. У адзінаццатай пяцігодцы развіццё навукі і тэхнікі павінна быць, як прадугледжана XXVI з'ездам партыі, у яшчэ большай ступені падпарадкавана вырашэнню эканамічных і сацыяльных задач. Гэта асноўнае патрабаванне знайшло адлюстраванне ў рашэннях лістападаўскага (1981 года) Пленума ЦК КПСС і ў зацверджаным Вярхоўным Саветам СССР Дзяржаўным плане эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР на 1981—1985 гады. Усё гэта накладвае вялікую адказнасць на навуковыя ўстановы. На лістападаўскім (1981 года) Пленуме ЦК КПСС прама гаварылася аб неабходнасці ўзняць ролю навукі, дабіцца больш эфектыўных вынікаў. «У навуцы, натуральна, павінен дзейнічаць прынцып спаборніцтва», — сказаў у сваёй прамове на Пленуме ЦК КПСС таварыш Л. І. Брэжнеў.

Менавіта ў адпаведнасці з гэтымі палажэннямі і патрабаваннямі ў нашым універсітэце стала добрай традыцыяй праводзіць у рамках Дня савецкай навукі навуковыя чытанні. Іх мэта — актывізаваць творчую дзейнасць прафесарска-выкладчыцкага саставу і іншых навуковых работнікаў.

На гадавыя навуковыя чытанні прадстаўляюцца, як правіла, работы, выкананыя ў апошнія пяць гадоў па важнейшай тэматыцы плана НДР універсітэта, апублікаваныя ў выглядзе кніг або артыкулаў у цэнтральных або рэспубліканскіх выданнях, атрымаўшыя прызнанне навуковай грамадскасці. Важнейшай умовай лічыцца вырашэнне актуальных для навукі і народнай гаспадаркі задач.

Аўтарам прысвойваецца ганаровае званне «Лаўрэата гадавых навуковых чытанняў». Лаўрэатамі гадавых навуковых чытанняў у свой час былі многія вядучыя выкладчыкі і навуковыя супрацоўнікі нашага універсітэта.

У гэтым годзе на чытанні прадстаўлена пяць работ.

Работа доктара філасофскіх навук, прафесара М. І. Рубцова «Суадносіны пераканання і прымушэння ў працэсе выхавання працоўнай дысцыпліны» мае значэнне для навукі і практыкі. Аўтар асноўную ўвагу звярнуў на аналіз суадносін і адрознення паміж насіллем і прымушэннем, якія ў нашай філасофскай літаратуры часта атоесамліваюцца. Гэта атоесамліванне, як паказвае М. І. Рубцоў, звязана з забыццём таго факта, што прымушэнне звязана з адказнасцю і маецца на ўвазе як свабода выбару, так і свабода ў дыялектыка-матэрыялістычным разуменні. У рабоце паказана, што прымушэнне з'яўляецца, з аднаго боку, пэўнымі грамадскімі адносінамі, а з другога — неад'емным элементам кіравання; акрамя таго, яно знаходзіцца ў дыялектычнай сувязі з перакананнем. Раскрываючы паняцце «перакананне», аўтар прыводзіць аналіз, які, на яго думку, не знайшоў належнага асвятлення ў нашай грамадазнаўчай навуцы.

Практычнае значэнне работы даследуецца на аснове вытворчай дзейнасці працоўных калектываў, аналіза метадаў і сродкаў умацавання працоўнай, вытворчай дысцыпліны. Дысцыпліна, як гаворыцца ў рабоце, уяўляе сабой форму грамадскай сувязі паміж людзьмі, якая аб'ектыўна ўзнікае з матэрыяльных умоў вытворчасці і характара вытворчых адносін. І, нарэшце, у рабоце звязваецца прабляма дыялектыкі пераканання і прымушэння з фарміраваннем сацыялістычнага ладу жыцця, што недастаткова аналізавалася ў вядомай аўтару філасофскай і сацыялагічнай літаратуры.

Дэкан геалагічнага факультэта, дацэнт А. П. Пінчук на працягу 1976—1981 гадоў апублікаваў у цэнтральным і рэспубліканскім друку серыю артыкулаў. Работы змешчаны ў асноўным у дакладах АН СССР і АН БССР, што пацвярджае сур'ёзную навуковую прапрацоўку тэмы і яе актуальнасць. На аснове гэтых артыкулаў і ўзнікла работа «Геаэлектрычныя і геатэрмічныя палі тэрыторыі БССР». Па выніках работы пабудаваны карты сумарнай падоўжнай праводнасці асадачнага чахла тэрыторыі БССР і геатэрмічныя карты асадачнага басейна Прыпяцкага прагібу. Даследаванні маюць важнае практычнае і тэарэтычнае значэнне. Даказана істотная роля канвектыўнага цеплапераносу ў асадачнай тоўшчы Прыпяцкага прагібу. Гэта дае магчымасць удакладніць гідрагеалагічную абстаноўку артэзіянскага басейна і ацаніць перспектывы нафтаноснасці адкладанняў. Высвятленне структуры геатэрмічных палёў дазволіла выкарыстаць гэтыя даныя ў тэхналогіі бурэння. Пракладзены шляхі да вывучэння структуры крышталёвага асновання Беларускага масіву з мэтай пошуку рудных целаў.

Для загадчыка кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў У. І. Міроненкі шлях да працы «Адлюстроўваючая функцыя і перыядычныя рашэнні дыферэнцыяльных ураўненняў» пачаўся са знаёмства з працамі вядомага рускага матэматыка А. М. Ляпунова. Спачатку гэта была вучоба для маладога вучонага, а потым ужо многія думкі нараджаліся ў час падрыхтоўкі да лекцый. Як падкрэслівае сам У. І. Міроненка, для яго гэта працэс творчы. У 1981 годзе ў выдавецтве БДУ імя У. І. Леніна выйшла манаграфія вучонага «Лінейная залежнасць функцый уздоўж рашэнняў дыферэнцыяльных ураўненняў». Такім чынам, завершана сур'ёзная і складаная работа, распрацаваны метад, які дазваляе ў некаторых выпадках яўна знаходзіць адлюстраванне за перыяд (адлюстраванне Пуанкарэ) для перыядычных дыферэнцыяльных сістэм, рашэнні якіх не могуць, наогул гаворачы, быць знойдзены ў яўным выглядзе. У работах У. І. Міроненкі выдзелены і вывучаны новы клас нелінейных дыферэнцыяльных сістэм з элементарнымі рашэннямі (клас укладальных сістэм) і распрацаваны метад рашэння задачы Кашы для такіх сістэм.

У рабоце дацэнта кафедры матэматычных праблем кіравання І. В. Максімея «Распрацоўка сродкаў даследавання і арганізацыі вылічальнага працэсу ў ВК калектыўнага карыстання» разгледжаны метады і сродкі мадэлявання працэсаў у вылічальных комплексах калектыўнага карыстання і метады іх рэалізацыі на ЭВМ. Праца гэтая мае вялікае народнагаспадарчае значэнне для распрацоўкі аўтаматызаваных сістэм кіравання і праектавання. Калегі І. В. Максімея прафесар В. П. Рубанік і кандыдат фізіка-матэматычных навук В. Л. Мярэжа адзначаюць навукова-тэарэтычнае і прыкладное значэнне работы, значны ўклад у распрацоўку матэматычнага забеспячэння вылічальных сістэм.

Цыкл работ «Распаўсюджанне электрамагнітных хваляў у магнітаўпарадкаваных крышталях» выкананы ў апошнія пяць гадоў у Інстытуце фізікі АН БССР і Гомельскім дзяржаўным універсітэце на кафедры оптыкі С. С. Гіргелем у сааўтарстве з акадэмікам АН БССР Б. В. Бокуцем. Работы прысвечаны тэарэтычнаму вывучэнню аптычных уласцівасцей магнітаўпарадкаваных крышталяў. Вынікі і вывады работы маюць навуковае і практычнае значэнне. Да таго ж яна вельмі актуальная: магнітааптычныя метады даследавання змогуць служыць надзейным інструментам вывучэння розных уласцівасцей цвёрдых цел. Напрыклад, ёсць думка, што наступнае пакаленне вылічальных машын будзе мець магнітааптычныя сістэмы аператыўнай памяці замест магнітных, як цяпер. Таму вывучэнне заканамернасцей распаўсюджання святла ў асяроддзі, якое валодае магнітнай структурай, з'яўляецца адной з актуальных задач сучаснай оптыкі.

М. ТВАРДОЎСКІ,
загадчык НДС ГДУ.

Фота У. Чысціка.

У дазоры—народныя кантралёры

ТЭХНІЦЫ—НАГРУЗКУ

Члены галаўной групы народнага кантролю праверылі стан уліку і выкарыстання вылічальнай тэхнікі на матэматычным і эканамічным факультэтах. На сённяшні дзень тут налічваецца 166 адзінак розных вылічальных машын. Як жа яны выкарыстоўваюцца на практыцы?

На кафедры вылічальных машын і праграмавання з 62 правераных машын у спраўным стане было толькі 16, на кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў — з трох машын працуе толькі адна. У цэлым па матэматычнаму факультэту прастойвае больш 70 працэнтаў вылічальнай тэхнікі. Ужо некалькі гадоў запар з-за неспраўнасці не выкарыстоўваецца ў вучэбным працэсе вялікая колькасць машын розных марак. Многія з іх не спісваюцца, не наладжаны іх своечасовы рамонт.

На эканамічным факультэце вылічальная тэхніка захоўваецца ў непрыстасаваных месцах, як, напрыклад, у адной з лабараторый, якой загадвае М. В. Бібікава.

Узнікае неабходнасць заключэння дагавору паміж універсітэтам і Гомельскім вытворчым участкам па рамонту вылічальнай тэхнікі. Каб адрамантаваць тэхніку, неабходны запчасткі. Для гэтага трэба звярнуцца ў аб'яднанне «Белліктэхніка».

Вучэбнаму аддзелу універсітэта неабходна ўзмацніць кантроль за выкарыстаннем тэхнічных сродкаў у вучэбным працэсе.

СССР 60

ВЫДАДЗЕНА ДА ЮБІЛЕЮ КРАІНЫ

У. І. Ленін, КПСС аб Савецкай шматнацыянальнай дзяржаве. 1981 г.

У гэты тэматычны зборнік уключаны артыкулы, прамовы, пісьмы і асобныя выказванні У. І. Леніна, дакументы КПСС, даклады і выступленні таварыша Л. І. Брэжнева, у якіх адлюстраваны гісторыя, тэорыя, ленінскія прынцыпы і практыка будаўніцтва Савецкай шматнацыянальнай дзяржавы, інтэрнацыянальная сутнасць нацыянальнай палітыкі КПСС.

Клопат партыі і ўрада аб дабрабыце народа. Зборнік дакументаў (1974 г. — люты 1980 г.). Кніга другая. 1980.

У кнігу ўключаны рашэнні XXV з'езда КПСС, пленумаў ЦК, пастаноў ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, законы, указы Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, якія былі прыняты ў 1974 г. — лютым 1980 г. па пытаннях, звязаных з далейшым павышэннем дабрабыту савецкіх людзей.

Лук'янава А. І., Кузьмін Э. Л. і інш. Савецкая Канстытуцыя і міфы саветолагаў. 1981.

У кнізе ў публіцыстычнай, палемічнай форме выкрываюцца фальсіфікатарскія выдумкі заходніх каментатараў новай Канстытуцыі СССР. Асвятляючы асноўныя рысы Канстытуцыі развітога сацыялізму, аўтары паказваюць гістарычныя перавагі гэтага дакумента перад буржуазнымі канстытуцыямі.

Партыя і Саветы. (Б. М. Марозаў і інш.). 1982.

У кнізе абагулены гістарычны вопыт КПСС па ўмацаванню і ўдасканаленню Саветаў — галоўнай формы народаўладдзя ў нашай краіне.

Лебедзеў Н. І., Лазарэнка Т. М. Перамога ленінскай нацыянальнай палітыкі. 1981.

На шляху, які ўказаў У. І. Ленін, савецкі народ пад кіраўніцтвам КПСС даў усяму свету ўзор справядлівага вырашэння нацыянальнага пытання — аднаго з самых вострых і драматычных пытанняў у гісторыі чалавецтва.

Сікорскі В. М. Партыя класа, партыя народа. 1980.

У кнізе разглядаюцца заканамернасці жыцця і дзейнасці КПСС на сучасным этапе развіцця сацыялізму. Асаблівая ўвага ўдзяляецца дыялектыцы класавага і агульнанароднага ў прыродзе, характары і дзейнасці партыі.

Н. ШАТОН,
прадавец кнігарні № 19.

ДЛЯ ВАС, ТУРЫСТЫ!

Ва універсітэце адкрыты яшчэ адзін клуб — турыстычны. Турызм даўно і трывала ўвайшоў у жыццё студэнтаў, таму арганізацыя клуба — гэта заканамернае аб'яднанне ўсіх, хто любіць падарожнічаць. А ў сувязі з тым, што спосабаў падарожнічаць шмат, у клубе прадугледжаны разнастайныя секцыі.

На ўрачыстае пасяджэнне адкрыцця клуба былі запрошаны прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, дэканатаў і кафедр, абласнога савета па турызму, прадпрыемстваў горада. Адкрыў яго загадчык кафедры фізічнага выхавання В. А. Каляда. Ён расказаў аб гісторыі развіцця турызму ў ГДУ, выказаў спадзяванне, што работа клуба будзе ісці паспяхова.

Аб секцыях расказалі іх кіраўнікі: воднага турызму — В. В. Сыцько, альпінізму — А. М. Салавей, горнапешаходнай — А. І. Карніенка, велатурызму — У. В. Кубракоў.

Былі паказаны аматарскія кінафільмы, слайды, фотакарткі аб паходах па роднаму краю.

У бліжэйшыя планы новага клуба ўваходзіць правесці універсітэцкую турыяду, прыняць удзел у абласных спаборніцтвах па тэхніцы турызму, зборы турысцкіх каманд і секцый. Праграмныя заняткі секцый прадугледжваюць заняткі па фізічнай, тактычнай, спецыяльнай падрыхтоўцы, паходы па розных катэгорыях складанасці.

Было выбрана бюро турыстычнага клуба, у якое ўвайшлі У. Кубракоў (старшыня клуба), В. Сыцько (намеснік старшыні), В. Сіськоў, В. Каляда, А. Карніенка, А. Салавей, А. Папоў, Н. Глазырын, У. Чысцік.

І. ШЧЭДРАВІЦКАЯ,
супрацоўніца ЭВЦ,
член турклуба.

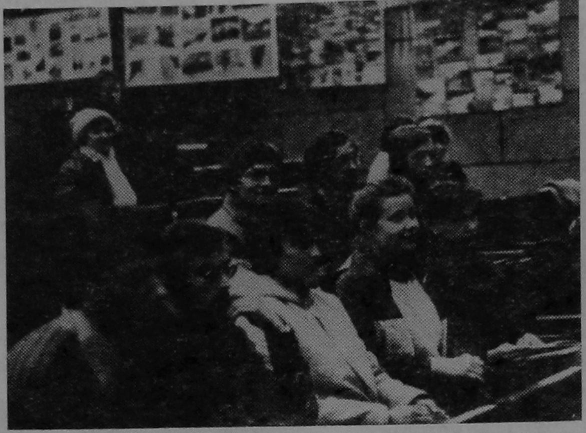

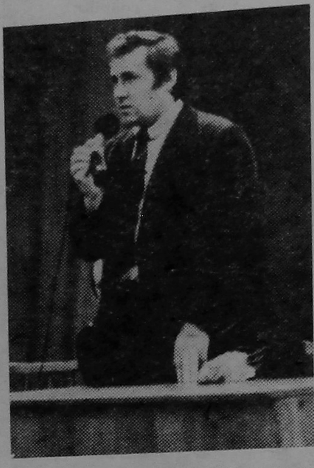

На здымках: выступае загадчык кафедры фізічнага выхавання В. А. Каляда; у зале.

Фота **У. Чысціка.**

На тэмы маралі

ЦЯЖКІ ЎРОК

Зроблена злачынства. Злачынца пакараны народным судом. Здавалася б, можна ставіць кропку ў гэтай гісторыі, яна завершана. Але не будзем спяшацца. З кожнай гісторыі можна пачарпнуць нешта павучальнае. А гэта гісторыя асаблівая: яна адбывалася на вачах без малага дзесятка людзей, у інтэрнаце, дзе жывуць сотні студэнтаў, а, значыць, вызвятлялі нейкім чынам розныя рысы характару, розныя адносіны да таго, што адбылося.

А адбылося вось што. Зімовым вечарам, напярэдадні навагодніх свят у адным з пакояў інтэрната № 1, што на вуліцы Савецкай, студэнты геалагічнага факультэта пілі піва. На стале стаяла 20(!) бутэлек. Большасць ужо парожнія. Магчыма, рабяты проста не ўсведамлялі, навошта ім столькі піва, бо да гэтага паспелі пабываць у кагосьці на дні нараджэння А, магчыма, яны так рабілі заўсёды. Устанавіць ісціну цяпер цяжка. Але адчувалі яны сябе ўжо на ўздыме. Нечага хацелася такога... А ў сваім пакоі, з яго стаўшымі прывычнымі рэчамі, нічога асаблівага не прадбачылася. І самы нецярплівы з іх Міхал Стоцкі адправіўся на пошукі прыгод. Шлях яго быў абмежаваны. З аднаго боку — стан, з другога — інтэрнацкі калідор з яго аднастайным радам дзвярэй. Як цяпер успамінаюць, у адну з іх ён біў нагамі. Потым ён увайшоў у пакой № 506. Гэта быў усё той жа пяты паверх, на якім жыве «увесь геалагічны факультэт». Але на адным краі ёсць пакоі фізікаў. І так атрымалася, што нікога знаёмага Міхаіл у пакоі № 506 не сустрэў. Гэта абставіна, як вядома, не з'яўляецца перашкодай у наладжванні самых блізкіх адносін паміж студэнтамі. Так ужо вядзецца у маладзёжных калектывах: знаёмяцца хутка, а калі ўжо сябруюць, дык моцна.

Ніхто ў пакоі № 506 асабліва не здзівіўся яго прыходу. Зноў жа падзейнічаў закон студэнцкага жыцця: дзверы тут расчынены для ўсіх. Юнакі павіталіся з увайшоўшым, але працягвалі свае заняткі, чарцілі, глядзелі тэлевізар... Міхаіл спытаў, ці ёсць у рабят што паесці. І гэта ў студэнцкіх інтэрнатах не выклікае здзіўлення. Старая прымаўка аб «фінансах, якія спяваюць рамансы» растлумачыць недасведчанаму,а студэнтам і так усё зразумела. Дапамагаць адзін аднаму ў бядзе, калі здарыцца непрыемнасць або нейкія цяжкасці — так ужо тут заведзена. Таму Міхаілу без усялякага распытвання паказалі на хлеб, слоік з варэннем: «Еш, ёсць чай, яшчэ зусім гарачы». Прысеўшы да стала, Міхаіл пачаў есці. Потым яму ўздумалася запрасіць і самых гаспадароў пакоя, маўляў, нямёка неяк аднаму. Рабяты адказалі, што ўжо павячэралі.

Вось тут і пачалося тое агіднае і прыніжанае, што прывяло Міхаіла Стоцкага на лаву падсудных. Ён жа вышаў на пошукі прыгод, неабходна было абавязкова даць выйсце ўсёй той энергіі, што накапілася ў ім пад уздзеяннем алкаголю. А прычыны не было. Злаславіць узрастала. І тут Стоцкаму здалося, што размаўляюць з ім зняважліва, нават з пагардай. Адмаўляюць яму, старэйшаму, такому сталаму чалавеку, які прайшоў агонь, ваду і медныя трубы. Трэба было неяк аднавіць свой аўтарытэт. І зрабіў Стоцкі гэта такім чынам. Пачаў прымушаць Уладзіміра Хамякова, студэнта фізічнага факультэта (розніца паміж імі ва ўзросце — дзевяць гадоў) есці варэнне. Прымушаў, пагражаў, а потым біў. Завяршыўся канфлікт прыездам міліцыі і «хуткай дапамогі». Была ўзбуджана крымінальная справа.

Такі знешні малюнак гэтай гісторыі. Калі ж паспрабаваць зазірнуць у псіхалагічныя яе глыбіні, адкрыецца шлях маральнага падзення. Узняць руку на незнаёмага чалавека проста за тое, што ён адмовіўся ад твайго запрашэння, — гэта сведчыць аб многім. Страчаны духоўныя каштоўнасці, якія прывучаюць нас паважаць чалавека. А ці былі яны?...

Жыццё Міхаіла Стоцкага склалася такім чынам, што ў свае дваццаць сем гадоў ён сапраўды павінен быць сталым чалавекам. Пасля школы — Мазырскае геолагаразведачнае вучылішча, затым — армія. Пасля звальнення з яе радаю Міхаіл нейкі час працаваў шафёрам у калгасе. Усё гэта былі вельмі сур'ёзныя і важныя этапы жыцця, якія, як правіла, выхоўваюць у чалавеку самастойнасць, уменне валодаць сабой. Ва універсітэцкія гады Міхаіл не толькі вучыцца, але і працуе, сам утрымлівае сябе. Ці не праўда, якая добрая, а, магчыма, і суровая жыццёвая школа! Што ж узяў Стоцкі з яе урокаў? Адчуванне ўласнай сілы, уседазволенасці, калі справа датычыцца слабейшага.

Я многа размаўляла з аднакурснікамі Міхаіла Стоцкага. Агульная думка іх была такая: нейкая недарэчнасць, ніколі і нікога ён раней не крыўдзіў, быў вельмі таварыскі, сур'ёзны, нават у прафком універсітэта яго выбіралі, адным словам, недарэчнасць. Шкада, калі так думаюць усе. Працэс скатвання чалавека адбываецца паступова, іншы раз гэта бачна не ўсім і не адразу. Спакваля і неўпрыкмет прывучаецца чалавек усё вымяраць толькі яму аднаму ўласцівымі паняццямі. І калі тыя, хто вакол яго, не заўважаюць змен своечасова, будуць па інерцыі лічыць таварыша па-ранейшаму добрым, то вось такі заканамерны фінал і ацэньваецца як недарэчнасць. І толькі адзін раз пачула я сур'ёзную ацэнку гэтага выпадка: «Гэта ўрок усім нам. Ён прымусіць многіх задумацца над сваімі паводзінамі».

А задумацца ёсць над чым. На фарміраванне нашага характару аказваюць удзеянне іншы раз такія дробязі, на якія мы не звяртаем увагі. Вось, напрыклад, наш лад жыцця. Пакоі студэнцкага інтэрната геолагаў, на жаль, не вызначаюцца чысцінёй. Уражанне такое, што тут уладкаваліся ненадоўга, вось-вось збіраюцца выязджаць, а таму, зразумела, не да парадку. У такой абстаноўцы ўжо нікога не здзівіш сваім неахайным выглядам або грубым словам.

Усе гэтыя нюансы станут, мы спадзяёмся, тэмай для сур'ёзнай размовы на факультэце, зацікавяць дэканат, партыйную, камсамольскую, прафсаюзную арганізацыі. За асобным бачыцца агульнае, яно фарміруе агульную думку. А размоў на факультэце было многа. Часцей за ўсё Стоцкага шкадавалі. У час перапынку паміж пасяджэннямі суда ў фае, дзе у асноўным былі студэнты геалагічнага факультэта, я пачула такія размаўванні: «Колькі разоў было так, што пашумяць хлопцы, ды і разойдуцца, а тут на табе —суд». У зале суда нехта гучна сказаў: «Закрыйце вы гэтую справу і адпусціце іх з мірам».

А справа зараз нават ужо не ў нейкіх асобных людзях. Гісторыя гэта перарасла свае межы, таму што кранае людзей, прымушае выказваць свае думкі. Дык няхай жа яны скіруюцца ў правільнае рэчышча, няхай асобны выпадак сапраўды стане ўрокам для многіх: чалавек, які пераступіў межы дазволенага, пераступ у кожным, хто побач, паважаць Чалавека, будзе пакараны. Рана ці позна, магчыма, што і не народным судом, не пазбаўленнем волі, а знявагай акаляючых, стратай у самім сабе высокай годнасці грамадзяніна нашага савецкага грамадства.

М. КАЗАКОВА.

Вясновыя эцюды

ЖАЎРАНАК

Красавіцкае сонца не тое, што сакавіцкае. Няма ў ім ужо той асцярожнасці, якая была з самага пачатку вясны. Першыя промні, нібы баючыся снежных гурбаў, асцярожна дакраналіся да іх і хутчэй «адскоквалі», шукалі больш надзейнае месца: ўпіраліся ў прыбудовы, хаты, частакол. А снег так і заставаўся ляжаць. А потым сонца, «прадраўшы» заспаныя вочы, пачало сваімі яркімі промнямі бурыць снежныя напластаванні. І вось красавік, з даўжэйшым днём, цяплейшым надвор'ем «вызваліў» зямлю ад зімовых ланцугоў.

Курганкі з карычневатажоўтай мінулагодняй травой даюць прытулак вестуну вясны і цяпла — жаўранку.

Ранкам, як толькі падымецца сонца і прагрэе паветра, звініць у чысціні неба сярэбраны званочак — песня жаўранка. У ёй чуюцца пералівы лясных ручаёў, шапаценне вершалін дрэў, трымценне павуцінкі на ветрыку, шалясценне празрыстых крыльцаў стракозы.

Першы раз у гэтым годзе я пачуў жаўранка яшчэ ў сакавіку, калі на палях зрэдку, там-сям, праступалі вызвалены з-пад снегу лапікі чорнай зямлі.

Ён, нібы спрабуючы свой голас, пачне сваю песню і спыніцца, як быццам прыслухоўваецца, ці тую ноту ўзяў. Але вось песня разлілася над наваколлем, палящела ў бязмежную вышыню.

Доўга стаяў я і слухаў. А песня трапятала, жыла і, здавалася, дапамагала промням хутчэй справіцца з пачарнелым, наздраватым снегам.

Мне падумалася, ці можна ўявіць вясну без жаўранка. Не, немагчыма. Якая ж вясна без жаўранка, без яго бясконцай песні над нашай квітнеючай Беларуссю?!

ПРАЛЕСКІ

Паспрабуйце спытаць: «Якія асацыяцыі выклікае ў Вас слова «вясна»? І абавязкова сярод шматлікіх адказаў будзе і такі:

«З лясной прыгажуняй — кветкай пралескай».

Як толькі запульсуе сок пад карой дрэў, а на балотных мычках заблішчыць чарнагалоў, на ўзлесках закрасуюцца зорачкі — пралескі. Больш усяго рассыпаюцца яны каля рэчак, ручаёў, азёрцаў.

Вясна — час абнаўлення і кахання. І, відаць, сама прырода паклапацілася аб закаханых, падарыўшы ім лясную кветачку-пралеску.

Анатоль КАЗЛОЎ,
студэнт групы БР-22
гісторыка-філалагічнага факультэта.

НА МІЖНАРОДНЫМ ТУРНІРЫ

З кожнымі спаборніцтвамі расце майстэрства студэнта нашага універсітэта А. Казоўскага. У апошні час ён паспяхова выступіў на некалькіх адказных турнірах, стаў майстрам спорту па класічнай барацьбе. Выдатнай перамогі дабіўся юны асілак і на міжнародным турніры ў Балгарыі, дзе на барцоўскім дыване адолеў усіх сваіх сапернікаў і заваяваў памятны прыз.

Феналагічныя нататкі

КРАСАВІК

З першых дзён красавіка ў лесе чуваць звонкія песні берасцянак. Іх падхопліваюць дразды, гарыхвосткі. Вось-вось падасць голас зязюля. А над палямі вісіць у паветры пясняр рускіх прастораў — жаўранак. Яго крышталёвыя трэлі як бы канчаткова выпраджваюць зіму, зганяючы ў лагчыны і балкі пачарнеўшы снег. Шырока, вольна цякуць веснавыя воды, заліваючы лугі.

«Кнігаўка прыляцела — на хвасце ваду прынесла». Ёй добра — пакружылася над затопленай нізінай, «паплакала» для адводу вачэй — і займаецца сабе гнездавымі справамі. А для многіх жывёл веснавая паводка можа стаць згубнай. Адрэзаныя ад сушы, на астраўках, шукаюць паратунку кабаны, ласі, лісіцы, зайцы і іншыя чатырохногія жыхары лесу.

Веснавое ажыўленне панує на гарадскіх бульварах, у парках. Ва ўвесь голас распяваюць «гарадскія шпакі».

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, месткома, комитета ЛКСМБ и профкома Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 2 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п 3-11, т. 56-16-52.
АЗ 20251